

**Konstnärernas
Riksorganisation.**

Äkthets intyg

EN LITEN HANDLEDNING

ÄKTENTSINTYG - EN LITEN HANDEDNING

© Konstnärernas Riksorganisation, 2022

Författare och grafisk formgivare: Geska Helena Brečević

Ansvarig utgivare: Eva Månsson

Konstnärernas Riksorganisation

Hornsgatan 103

11728 Stockholm

www.kro.se

Ett äkthetsintyg är viktigt för dig såväl som för köparen, men också för konstmarknaden i stort. Köparen får ett dokument som bevisar att det är ett verk skapat av just dig, och att det är ett ”äkta” konstverk. Det ger också en tydlighet i precis vilket verk det är om det skapats i en serie, upplaga eller motsvarande.

VAD ÄR ETT ÄKTHETSINTYG?

Dagens konstvärld kännetecknas av ett högt tempo och försäljning av ett konstverk kan ske med kort varsel. Därför är det viktigt för dig som konstnär att vara förberedd inför en försäljningssituation och att kunna inkludera rätt dokumentation för att säkerställa transaktionens giltighet. Ett av de viktigaste dokumenten som bör inkluderas i händelse av en försäljning av verk är ett äkthetsintyg eller COA (*Certificate of Authenticity*).

I denna handledning går vi igenom vad äkthetsintyg är, varför de behövs, och vilken information som måste finnas med i ett intyg.

Många produkter som säljs tillämpar någon form av autentisering, oavsett om det är Louboutins röda sulor eller en igenkännbar logotyp på en Appledator. Dessa detaljer – skyddade som varumärken – garanterar en viss kvalitetsnivå och bevisar att produkten är vad den säljs som.

Även i konstvärlden är äkthetsintyg viktiga, och bör finnas för varje konstverk du skapar,

oavsett om verket säljs eller inte. Intyget, undertecknat av dig som upphovsperson, utgör ett viktigt bevis för att ditt verk är äkta. Det utgör också en viktig del i ett verks proveniens och garanterar köparen att konstverket är skapat av dig och ingen annan. I händelse av försäljning är ett äkthetsintyg vanligtvis ett av de första dokumenten som överlämnas till köparen tillsammans med konstverket. Intyget följer sedan med konstverket i framtida försäljningar.

Särskilt viktigt blir äkthetsintyget för verk som är lätt reproducerbara och/eller inte tillåter att man fysiskt signerar verken, såsom fotografier, videoverk och/eller annan digital konst.

Ett äkthetsintyg är viktigt för dig som upphovsperson/konstnär såväl som för köparen av ett verk, men också för konstmarknaden i stort. Köparen får ett dokument (som kan vara digitalt och/eller på papper) som bevisar att det är ett verk skapat av just dig, och att det är ett "äkta" konstverk. Det ger också en tydlighet i precis vilket verk det är om det

Proveniens är ett begrepp inom exempelvis juridik, konstvetenskap, musikvetenskap och musei- och arkivverksamhet som innefattar uppgifter om ett värdefullt objekts ursprung samt ägar- och annan historia. För konstverk innefattas i ett verks proveniens bland annat uppgifter om viktiga utställningar där konstverket varit med, samt uppgifter om omnämnande eller avbildning i publicerade fackböcker.

“Särskilt viktigt blir äkthetsintyget för verk som är lätt reproducerbara”

skapats i en serie, upplaga eller motsvarande. Konstmarknaden får via äkthetsbeviset (om det också innefattar registrering av ägare till konstverket) en klar spårbarhet i vilka som ägt konstverket, vilket är viktigt för att fastställa verkets proveniens och relativa värde om det senare säljs. Ett äkthetsintyg är också en form av riskförebyggande åtgärd. Eftersom vi lever i en digital värld där förfalskningar tyvärr är ganska vanliga är äkthetsintyget ett verktyg som också syftar till att förhindra förfalskningar. Intyget hindrar inte någon från att kopiera ditt verk utan ditt tillstånd men om du konsekvent använder äkthetsintyg kan det bidra till att förfalskningar blir lättare att identifiera.

Ett äkthetsintyg fungerar också som en sorts ”försäljningskvitto” (även om ett riktigt kvitto eller faktura alltid ska ställas ut separat så att du har rätt dokumentation för din bokföring. Om äkthetsbeviset innehåller information om vilka

som ägt verket samt vad det köpts/sålt för, fungerar ett äkthetsintyg dessutom som ett fysiskt dokument som spårar verkets kedja av ägare (proveniens) utveckling på marknaden.

Dessutom kan äkthetsintyg faktiskt göra ett konstverk lättare att sälja, särskilt i auktions- eller gallerisammanhang. Seriösa konstsamlare kommer att kräva att alla verk de köper ska innehålla ett äkthetscertifikat för att bevisa proveniens om de i framtiden väljer att sälja verket vidare eller donera det. Om samlaren köper verket direkt från dig som konstnär kan fakturan eller kvittot också fungera som bevis på verkets ursprung, men ett äkthetsintyg är fortfarande det mest uppskattade och accepterade sättet att verifiera att ett konstverk är ”äkta”.

Om du representeras av ett galleri kan ditt konstverk säljas direkt via galleriet, vilket innebär att eventuella äkthetsintyg bör följa med verket när det installeras för första gången. Detta gäller för alla sammanhang där ditt konstverk kan säljas innan du har möjlighet att inkludera ytterligare dokumentation, så få ditt system för att skapa äkthetscertifikat rationaliserat och inkludera alltid ett äkthetsintyg i varje verk som lämnar din ateljé.

På fotografen Helene Schmitzs "Familj i snö 4", signerad och daterad 2004 på ramens baksida, har äkthetsintyget i en plastficka fästs direkt på baksidan av den inramade bilden. Bild från Bukowskis.

HUR GÖR JAG ETT ÄKTHETSINTYG?

Det finns diverse mallar för äkthetsintyg att tillgå på nätet, och Konstnärernas Riksorganisation har tagit fram två enkla mallförslag – ett på svenska och ett på engelska – som du som är medlem kan använda dig av. Mallarna hittar du bland dokumenten på medlemssidan.

Äkthetsintyget innehåller olika information beroende på vilken typ av konstverk det rör sig om. Det är också skillnad på intyg som enbart anger data avseende konstverket (upphovsperson, storlek, material, teknik osv.) jämfört med intyg som också inkluderar en registrering av ägare och försäljning (proviniciens). Det finns inga formella krav för ett ”äkta” äkthetsintyg – så utforma gärna dina intyg med ett innehåll och utseende som är speciellt just för dig. Det förstärker dess roll som skydd mot förfälskningar av din konst (och dina intyg). Du kan till exempel själv skapa en enkel mall i Word eller något designprogram. Sedan kan du kopiera de formuleringar som du tycker är relevanta från våra mallförslag till din egen mall.

Ett äkthetsintyg måste alltid vara ett originaldokument, vilket medför att det antingen är ett skriftligt dokument som finns i endast ett originalexemplar (jämför pappersbetyg och in-

tyg) eller möjligen digitalt i form av en NFT eller motsvarande. Du kan läsa mer om så kallade *Non Fungible Tokens* (NFT) som ett äkthetsintyg för ett (digitalt) konstverk nedan.

“Problemet” med äkthetsintyg är just det att det inte finns något standardiserat och allmänt accepterat sätt att skapa intygen på. Det finns organisationer och företag som erbjuder sig att ta fram certifikat, ibland med QR-koder och unikt serienummer, men tänk på att dessa intyg inte är mer juridiskt bindande än något annat. De kan dock öka värdet och förtroendet i kundens ögon.

Om du arbetar på en internationell marknad är det bra att skriva äkthetsintyget på engelska, men säljer du framför allt på svenska marknaden går det självklart också bra att skriva på svenska. Vi har tagit fram förslag både på svenska och engelska som du kan anpassa efter dina behov.

På nästa sida listas vad du bör inkludera i ett äkthetsintyg för att det ska fungera som bevis om konstens äkthet och få det värde som beskrivs ovan. Listan följer det upplägg du återfinner i mallarna.

VAD SKA FINNAS MED I ETT ÄKTHETSINTYG?

1. KONSTNÄRENS NAMN

Bör stå i dokumentets rubrik.

2. VERKETS TITEL

3. ÅR DÅ VERKET FÄRDIGSTÄLLEDES

4. MÅTT

Dimensioner anges bredd x höjd x djup.

5. MEDIUM

När det gäller tryck ska både originalkonstverkets och tryckets medium anges, inklusive färg- eller bläcktyp, tryckeri eller tryckprocess, typ av duk eller papper och alla andra specifika detaljer som kan underlätta identifiering och bevarande i framtiden.

6. UPPLAGENUMMER OCH UPPLAGA

Original eller tryck: För grafiska tryck och fotografier krävs ytterligare information på äkthetsintyget. Om det rör sig om en begränsad upplaga bör du ange det antal tryck som gjorts och vilket nummer i denna upplaga som äkthetsintyget avser. Om trycket inte är bestämt till en begränsad upplaga och kan reproduceras när som helst bör detta också noteras i äkthetsintyget. Om tryckaren inte är konstnären till originalverket bör även dennes namn och signatur anges på dokumentationen.

7. YTTERLIGARE INFORMATION

Du kan välja att inkludera ytterligare detaljer i ditt intyg, till exempel skriva något om konstverkets tema, om det är tillämpligt. Du kan också inkludera all nödvändig information om hur man installerar, underhåller och tar hand om konstverket.

8. FOTO AV KONSTVERKET

Ett foto är inte nödvändigt, men hjälper till att identifiera och autentisera ett konstverk om det skulle skiljas från sitt äkthetsintyg.

9. ÄKTHETSINTYGAN OCH UPPHOVS RÄTT

Ett kort uttalande skrivet av dig som konstnär som anger verkets äkthet och att det är upphovsrättsligt skyddat med dig som upphovsperson. Det kan också vara bra att skriva vilket nyttjande som ägaren har rätt till för de fall då konstverket endast kan ses eller höras på teknisk väg.

10. EV. YTTERLIGARE INFORMATION

Vissa konstnärer väljer att inkludera ytterligare avsnitt i sina äkthetsintyg:

- Plats där verket skapats eller tryckts*
- Spårningsnummer eller kod som är specifik för konstverket om sådan finns, till exempel om du har en inventarielista över alla dina konstverk.*
- Kontaktuppgifter och länk till portfolio/webbplats. Dessa uppgifter ingår inte i ett traditionellt äkthetsintyg för konstverk, men eftersom en ökande del av konstmarknaden finns i nätverksmiljö (till exempel onlinegallerier, onlineauktioner, kryptoplattformar) skadar det inte att låta framtida ägare veta var de kan köpa fler av dina verk eller komma i kontakt med dig.*

11. DATERAT OCH SIGNERAT

Äkthetsintyget bör vara daterat och underskrivet av konstnären, för hand med ett namnförtydligande eller signerat på annat kvalitetssäkrat sätt såsom till exempel någon form av stämpel. Vissa konstnärer och gallerier har också en unik handgjord stämpel som de själva tagit fram eller fått framställd, som underlättar identifiering.

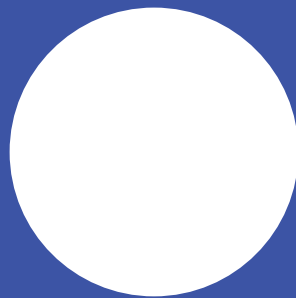
KONSTEN ATT NUMRERA KONST

Om ditt verk trycks eller tillverkas i en upplaga, ska detta anges i äkthetsintyget. Upplagaformeln "42/150" betyder 150 att (den tänkta) upplagan är 150 exemplar och 42 är bladets nummer i upplagan.

Detta innebär dock inte att "42" är det 42:a tryckta exemplaret eftersom man sällan numrerar i den ordning bladen trycks. Den faktiska, existerande, upplagan kan också vara lägre än 150 eftersom konstnären ibland endast låter trycka upp några få exemplar av en tänkt upplaga för att senare, beroende på efterfrågan, göra nya tryck.

För grafiska verk finns en omfattande terminologi, och det är viktigt att använda denna på ett korrekt sätt i ditt äkthetsintyg med avseende på upplagestorlek och upplagenummer, typer av provtryck och den process som använts för att skapa det beskrivna trycket eller mångfaldiga trycket, är avgörande för att verket ska beskrivas på rätt sätt.

Läs mer till exempel på [Linköpings Grafiska Sällskaps](#) webbplats när det gäller att fastställa rätt terminologi som ska användas på äkthetsintyg.

PRAKTISKA TIPS

■ ■ Oavsett om du använder en mall för äkthetsintyg eller inte, bör du skapa någon form av blankett för att underlätta ditt arbete framöver. Skapa en mall där de uppgifter som är återkommande för alla verk redan är ifyllda så att du inte behöver skriva om dem varje gång, och fyll i resten av uppgifterna utifrån konstverket i fråga. Det kommer att spara dig massor av tid och tråkigt, repetitivt administrativt arbete.

■ ■ Ditt äkthetsintyg är en förlängning av ditt konstverk och bör i sin design och känsla reflektera ditt estetiska uttryck och din varumärkesidentitet.

■ ■ Det går bra att skriva ut intyget på en vanlig kontorsskrivare och sedan skriva under, men investera gärna i tjockare papper av hög kvalitet. Du kan också ta tillverka eller beställa en unik stämpel.

■ ■ Äkthetsintyg upprättas vanligtvis av dig som konstnär/upphovsperson, men i vissa fall kan det också hanteras av ett förlag, en agent eller en konsthandlare som representerar dig. I så fall bör uppgifterna om detta förhållande noteras på äkthetsintyget, helst tillsammans med aktuella kontaktuppgifter och en webbplats, om konstverkets äkthet behöver bekräftas vid ett senare tillfälle.

■ ■ Du kan också ange den information som finns i äkthetsintyget direkt på verket, när det gäller tex. konsttryck, fotografier eller andra verk som säljs i stor upplaga.

Fotografen J. Riley Stewart till exempel, tillämpar denna metod på sina Fine Art prints. Varje konsttryck, oavsett upplaga, har ett äkthetsintyg på baksidan av trycket (eller på monteringen om det är torrmonterat). Ett sådant tillvägagångssätt kan fungera som ett komplement till äkthetsintyget. Bilden på nästa sida visar ett exempel på denna försegling, på baksidan av konstnärens tryck "One Morning at the Tally Ho". Sigillet är permanent anbringat på trycket genom stämpling med arkivbläck och kan aldrig avlägsnas utan att förstöra själva trycket.

– Jag fick idén från konstvärldens dokumentation av proveniens, som vanligtvis sker genom en anteckning på baksidan av målningarna. Jag utformade och lät tillverka stämpeln, och den har jag sedan använt i många år, berättar Stewart över mejl.

Det certifikat J. Riley Stewart tagit fram innehåller följande uppgifter:

Title

Edition

Serial Number in Edition and size of Edition

Copyright date

Print Date

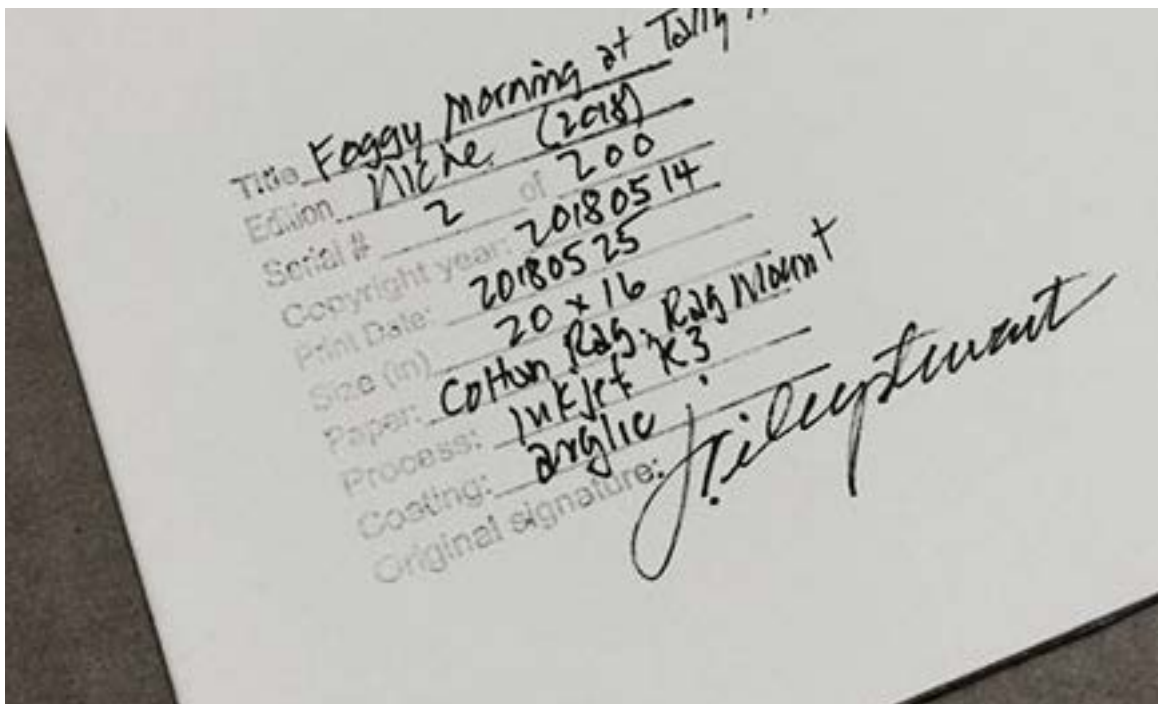
Image dimension

Paper base

Printing process

Coating type (if coated)

Original Signature

Bladet stämplars och Uppgifterna för varje del fylls i för hand med arkivbeständigt bläck eller blyerts. Certifikatet återgiveu med tillstånd av J. Riley Stewart.

MEN VAD ÄR DET DÅ SOM GÄLLER RENT JURIDISKT?

Vad är det som gör ett intyg äkta och vem har rätt att utfärda ett äkthetsintyg för ett verk? Jag frågar Konstnärernas Riksorganisations förbundsjurist Katarina Renman Claesson.

Vad utgör ett ”äkta” äkthetsintyg?

Det finns inga formkrav för äkthetsintyg, så det kan utformas fritt. Men om ett äkthetsintyg inte är utfärdat och undertecknat av antingen den konstnär som skapat konsten, utgivaren av konsten (när det gäller begränsade upplagor), en bekräftad etablerad gallerist eller agent för konstnären (inte en tillfällig tredjepartshandlare eller återförsäljare), eller en erkänd expert på konstnären, kan det vara svårt att hävda att det är just det bevis för äkthet som det är tänkt att vara.

Hur undviker jag att någon förfalskar mitt äkthetsintyg?

Låt gärna ditt äkthetsintyg få ett unikt utseende på något sätt samt därutöver en egen nummerserie eller liknande. Det gör det svårare att förfalska.

Vad händer med äkthetsintyget vid konstverkets vidareförsäljning?

När verk säljs på den sekundära marknaden, till exempel en konstauktion, är det viktigt att förstå att värdet på konstverket då beror på vad marknaden vill betala. Att kunna fastslå konstverkets ursprung, upphovsperson och konstverkets data (år, titel, medium, storlek mm), dess tidigare ägare samt i viss mån också konstverkets egen historia, verkets proveniens, är av stor vikt för konstverkets värde på marknaden. Äkthetsintyget har vanligen haft till uppgift att säkerställa ett konstverks äkthet och saknar därför ofta dess ägarhistoria. När ett verk säljs på andrahandsmarknaden förekommer därför ibland ett så kallat *Letter of Provenance (LOP)* som beskriver konstverkets ägarhistoria. Eftersom verk passerar genom olika återförsäljare och olika ägare kan en ägarhistoria vara mer relevant och intressant än ett äkthetsintyg när det gäller att förstå värdet på ett verk. Både COA och LOP är användbar dokumentation för att visa äktheten respektive förstärka värdet av ett konstverk. I slutändan beror tillförlitligheten av båda dessa dokument på dess trovärdighet.

Men hur fungerar det med äkthetsintyg för NFT:s och andra digitala plattformar?

På senare år har något som kallas Non Fungible Token (NFT) börjat dyka upp på konstmarknaden. Det har funnits sedan ytterligare några år på olika kryptomarknadsplatser, men det var först 2021 som det fick genomslag på konstmarknaden. En NFT kan förenklat beskrivas som ett "ägarcertifikat", jämför LOP ovan. Utöver registrering av den förste ägaren, den som tillverkade (mintade) NFT:n och de efterkommande ägarna, finns en länk till en fil med valfritt, unikt innehåll – en symbol (token). I konstsammanhang utgör symbolen ett digitalt konstverk i någon form.

Så hur vet man om det konstverk som är knutet till NFT:n är "äkta"?

Nja, i digitala sammanhang, där ett original inte finns på samma sätt som konstverk i fysiska medier, är det mer relevant att diskutera om tillgängliggörandet av ett digitalt verk sker med tillstånd av upphovspersonen eller inte. Så den viktiga frågan vid köp av NFT knuten till konst är om upphovspersonen gett sitt tillstånd till den användning som NFT:n tillåter dess köpare. Om så inte är fallet är NFT:n i princip utan värde. För den här typen av konstköp bör äkthetsintyget därför bestå av ett intyg/en garanti utfärdad av upphovspersonen, att det verk som beskrivs och länkas till digitalt, har erforderliga tillstånd för att kunna nyttjas av NFT:ns köpare samt också vidareförsäljas.

Det finns idag företag som har verktyg som underlättar och säkerställer att också ett fysiskt konstverk erhåller en ägarlista på en blockkedja. ■

Det finns inga formkrav för äkthetsintyg, så det kan utformas fritt. Men intyget ska vara utfärdat och undertecknat av dig som konstnär, utgivaren av konsten, en gallerist eller agent.

KÄLLOR OCH LÄS MER

Om äkthetsintyg

Alan Bamberger: "Is Your Certificate of Authenticity Worth the Paper It's Printed On?" Artbusiness, <https://www.artbusiness.com/certaut.html>

"Why Every Artist Needs a Certificate of Authenticity" Visual Artists Association
<https://visual-artists.org/resources/why-every-artist-needs-a-certificate-of-authenticity/>

Certificates of Authenticity: A Complete How-To Guide, FORMAT team, 1 april 2019
<https://www.format.com/magazine/resources/art/certificates-of-authenticity>

<https://artcollection.io/blog/certificates-of-authenticity>

Om provenans

Alan Bamberger: "Art Provenance: What It Is and How to Verify It" Artbusiness, <https://www.artbusiness.com/provwarn.html>

Fotografen J.Riley Stewart, intervjuad över epost

<https://jrileystewart.com/koken/>

Om numrering av verk

<http://www.linkopingsgrafiskasallskap.se/om-oss/terminologi-och-grafisk-ordlista-15575121>

Om NFT

Katarina Renman Claesson: "Nyfiken på NFT (Non Fungible Token) knuten till din konst?" 2022-02-27. <https://www.kro.se/juristen-svarar/nft-checklista/>

